

เอกสารสรุปผลการจัดการองค์ความรู้ด้านการวิจัยนี้เป็นฉบับที่ได้นำเสนอในที่ประชุมของสถาบันฯ เมื่อวันที่ 9 – 10 พฤษภาคม 2556 โดยคณะวิทยากรได้ให้ข้อเสนอแนะให้มีการดำเนินการจัดเก็บหรือหาข้อสรุปเพิ่มอีก 1 ครั้ง ก่อนแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบและจัดทำรูปเล่มต่อไป ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินการด้านการจัดการความรู้ของคณะเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอความกรุณา KM Team ของคณะช่วยดำเนินการตรวจสอบก่อนดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

14 พฤษภาคม 2556

สรุปผลการจัดการองค์ความรู้ด้านการวิจัย คณะศิลปศึกษา

เรื่อง... วิธีการเลือกหัวข้อและกำหนดแนวทางในการดำเนินการวิจัยให้มีประสิทธิภาพ

ตามที่คณะศิลปศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในการผลิตบัณฑิตวิชาชีพครู สาขาวิชาชีพเฉพาะ ด้านศิลปวัฒนธรรม ซึ่งรวมถึงภารกิจด้านการให้ความรู้และการบริการทางวิชาการ โดยการดำเนินการงานวิจัยทางด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านการเรียนการสอน หรืออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ถือเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาและส่งเสริมให้ภารกิจต่างๆ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยในส่วนของงานดำเนินการวิจัยนั้น ถือเป็นงานที่มีความละเอียดอ่อน ผู้ที่มีความประสงค์จะดำเนินการวิจัยจะต้องเลือกประเด็นการวิจัย รวมถึงการกำหนดแนวทางในการดำเนินการวิจัยให้มีประสิทธิภาพ กระบวนการดำเนินงานวิจัยจึงจำสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่ผู้วิจัยหรือหน่วยงานต้นสังกัด ได้วางไว้ โดยปัจจุบันพบสภาพปัญหาว่าคณาจารย์หรือนุเคราะห์ทางการศึกษาหลายๆ ท่านยังไม่แน่ใจหรือไม่กล้าตัดสินใจในการเลือกประเด็นที่จะนำมาดำเนินการวิจัย รวมถึงขาดความชัดเจนในการกำหนดแนวทางในการดำเนินการด้านต่างๆ ที่สอดคล้องกับการดำเนินงานวิจัยในแต่ละครั้ง ดังนั้นคณะศิลปศึกษาจึงได้เล็งเห็นความสำคัญ และดำเนินการจัดเก็บองค์ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลือกหัวข้อและกำหนดแนวทางในการดำเนินการวิจัยให้มีประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์แก่คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และหน่วยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปเป็นแนวทางหรือใช้ประโยชน์ได้ต่อไป ซึ่งจากการดำเนินการแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลือกหัวข้อและกำหนดแนวทางในการดำเนินการวิจัยให้มีประสิทธิภาพของคณาจารย์คณะศิลปศึกษา ที่มีประสบการณ์ด้านการทำวิจัย ได้ข้อสรุปดังนี้

1. ในการกำหนดประเด็นการวิจัยในแต่ละครั้งนั้น ผู้วิจัยควรเริ่มจากการพิจารณาสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้น รวมถึงสภาพปัญหาของตนเอง ว่าเรื่องใดที่มีความน่าสนใจ เป็นกระแสความนิยม หรือเกี่ยวข้องกับภาระงานที่ตนเองรับผิดชอบ เช่น ประเด็นทางการศึกษา ประเด็นทางการจัดการเรียนการสอน ประเด็นด้านการบริหารจัดการ ประเด็นด้านการพัฒนากระบวนการทำงาน ประเด็นด้านการวิจัย หรืออื่นๆ โดยมีการบันทึกเป็นการเบื้องต้นก่อนดำเนินการตัดสินใจต่อไป

2. นอกเหนือจากการพิจารณาสภาพแวดล้อมแล้วนั้น ผู้วิจัยสามารถค้นหาประเด็นในการดำเนินการวิจัยได้จากการศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยต่างๆ ที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา ว่ามีประเด็นใดมีความน่าสนใจ หรืองานวิจัยที่ตนเองชอบหรือมีความสนใจประเด็นวิจัยใด สามารถนำไปต่อยอดทางการวิจัยได้ ทั้งจากข้อสรุป การวิจัยหรือข้อเสนอแนะการวิจัย ทั้งนี้ยังไปรวมถึงการการนาระเบียบวิธีวิจัยจากงานวิจัยที่ตนเองสนใจมาปรับเปลี่ยนเพื่อดำเนินการวิจัยในประเด็นที่สอดคล้องกับภาระงานของตน

3. การพูดคุยกับผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ หรือบุคคลอื่นๆ รอบๆ ตัว หรือประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติงานของตน ถือเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการได้มาซึ่งประเด็นการวิจัย ดังนั้นในการประชุม การสัมมนา การพบปะพูดคุยทางวิชาการ หรืออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง หากมีประเด็นใดที่ผู้วิจัยสนใจ หรือเกิดข้อสงสัยใคร่รู้ ใคร่หาคำตอบด้วยกระบวนการวิจัย ประเด็นเหล่านั้น ล้วนแล้วแต่สามารถนำมากำหนดเป็นประเด็นปัญหาในการวิจัยได้ทั้งสิ้น

4. ทั้งนี้ในส่วนของนักวิจัยมือใหม่ อาจจะเลือกหัวข้อที่สามารถหาเอกสาร แหล่งข้อมูล เอกสาร หรือบุคคลที่สามารถให้ข้อมูลได้ ก่อน เพื่อสะสมประสบการณ์ และไม่ยากในการดำเนินการวิจัยมากนัก

5. เมื่อผู้วิจัยได้ประเด็นที่ตนเองสนใจแล้ว ขั้นตอนต่อมา ผู้วิจัยจะต้องพิจารณาเลือกประเด็นในการดำเนินการวิจัยประกอบกับความรู้ความสามารถ และความสนใจของตนควบคู่กันไป ว่าประเด็นใดเป็นสิ่งที่ตนเองมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และความสนใจที่จะศึกษา เพราะหากผู้วิจัยมีเพียงความรู้ ความเชี่ยวชาญแต่ขาดความสนใจอาจไม่เกิดแรงกระตุ้นในการดำเนินการวิจัย หรือหากมีเพียงความสนใจแต่ไม่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ งานวิจัยชิ้นนั้นๆ ก็ไม่สามารถออกมาอย่างมีประสิทธิภาพได้ ซึ่งหากมีประเด็นที่สนใจมากกว่า 1 ประเด็น ผู้วิจัยอาจจะจัดลำดับในการดำเนินการพิจารณาจากความเร่งด่วน หรือความสำคัญ ความจำเป็นของงานวิจัยในแต่ละประเด็นประกอบการตัดสินใจก็ได้

6. เมื่อผู้วิจัยได้ประเด็นการวิจัยที่สอดคล้องกับความรู้ ความเชี่ยวชาญ และความสนใจของตนแล้วนั้น ขั้นตอนต่อมา ผู้วิจัยควรมีดำเนินการศึกษาเอกสารและวรรณกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการวิจัยที่ตนเองสนใจ ว่ามีบทความ ข้อสรุปทางวิชาการ แนวคิด ทฤษฎี หรือผลการวิจัย ใดบ้างที่เกี่ยวข้อง ที่จะสามารถนำมาประกอบการสร้างกรอบแนวคิด หรือวางแนวทางในการวิจัยให้แก่ประเด็นการวิจัยนั้นได้ โดยเอกสารต่างที่ศึกษาไม่ควรย้อนหลังเกินกว่า 10 ปี เนื่องจากอาจมีการเปลี่ยนแปลง หรือข้อสรุปใหม่มาทดแทนแล้ว

7. ผู้วิจัยจะต้องกำหนดระเบียบวิธีวิจัยของตนให้ชัดเจน ว่าการวิจัยของตนนั้น มีรูปแบบเป็นอย่างไร มีวิธีการและขั้นตอนในการดำเนินการเป็นอย่างไร สอดคล้องกับระเบียบวิธีวิจัยประเภทใด เพื่อที่จะสามารถวางแผนการวิจัย รวมถึงกำหนดแนวทางในการวิจัยในส่วนต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

8. ในการกำหนดชื่อเรื่องนั้น ผู้วิจัยจะต้องกำหนดชื่อเรื่องให้มีความชัดเจน ไม่กว้าง และไม่แคบหรือสั้นจนเกินไป ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ว่าผู้วิจัยกำลังจะทำเรื่องอะไร เกี่ยวกับใคร พื้นที่ใด หรือเน้นในประเด็นใดได้อย่างชัดเจน

9. การกำหนดคำถามการวิจัย ผู้วิจัยจะต้องตั้งคำถามการวิจัยให้สอดคล้องกับปัญหาการวิจัยที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา

10. การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย ผู้วิจัยจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยให้สอดคล้องกับคำถามการวิจัย

11. การกำหนดประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ผู้วิจัยต้องเขียนประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับต้องมีประเด็นที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย และอาจมีผลประโยชน์เพิ่มเติมได้ตามที่ผู้วิจัยได้คาดหมายไว้ว่าจะได้รับนอกเหนือจากเป้าหมายการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

12. การนิยามศัพท์เฉพาะ ผู้วิจัยควรนิยามในสิ่งที่เป็นการเฉพาะในเรื่องที่ตนจะวิจัย นิยามคำทั่วไปที่มีการแปลหรือใช้เฉพาะภายในงานวิจัย ไม่ใช่คำนิยามคำที่ทุกคนรู้ และเข้าใจ ได้ทุกๆ ไปอยู่แล้ว เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหา รวมถึงผู้วิจัยไม่หลงประเด็นในการวิจัย

13. ควรมีการกำหนดเครื่องมือ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องไว้ในการดำเนินการวิจัยให้ชัดเจน

14. ผู้วิจัยควรมีการกำหนดกลุ่มประชากรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยให้ชัดเจนว่าจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากใคร อย่างไร

15. เมื่อดำเนินการวิจัยจริง ผู้วิจัยควรมีการดำเนินการวิจัยตามแผนที่กำหนด มีการกำหนดบุคคลในการปรึกษาหารือ หรือแนะนำในส่วนต่างๆ เพื่อให้การดำเนินเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ